

Ár 2013, fimmtudaginn 28. febrúar, er fundur haldinn í úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Mætt eru: Haukur Guðmundsson, formaður, Geir Arnar Marelsson, Hildigunnur Hafsteinsdóttir, Jóhann Tómas Sigurðsson og Guðlaug B. Ólafsdóttir.

Fyrir er tekið **mál nr. 174/2012**:

M
gegn
F

og kveðinn upp svohljóðandi

ú r s k u r ð u r :

I.

Málsmeðferð.

Málsaðilar eru M, hér eftir nefndur sóknaraðili, annars vegar og F, hér eftir nefndur varnaraðili, hins vegar.

Málið barst úrskurðarnefndinni 23. október 2012, með kvörtun sóknaraðila, dagsettri 23. október 2012. Með bréfi nefndarinnar, dagsettu 31. október 2012, var kvörtunin send varnaraðila og honum gefinn kostur á að tjá sig um hana og skýra sjónarmið sín. Svör varnaraðila bárust með bréfi dagsettu 7. desember 2012. Var bréfið sent sóknaraðila, með bréfi nefndarinnar, dagsettu 12. desember 2012, og honum gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum. Athugasemdir bárust ekki frá sóknaraðila.

Málið var tekið fyrir á fundi nefndarinnar 28. febrúar 2013.

II.

Málsatvik.

Þann 8. maí 2007 var veðskuldabréf nr. X, að fjárhæð kr. 6.500.000, gefið út af A og B til FF. Varnaraðili hefur nú tekið yfir réttindi og skyldur FF skv. skuldabréfinu. Fasteign sóknaraðila að C, var sett að veði á 2. veðrétti til tryggingar skuldinni. Þá var fasteign útgefenda að D, sett að veði á 2. veðrétti til tryggingar skuldinni. Sóknaraðili og maki hans skrifuðu undir sem samþykktur sem veðsali veðs A.

Fyrir liggur að framkvæmt var greiðslumat vegna útgáfu skuldabréfs nr. X, sbr. skjalið „Niðurstöður greiðslumats“, dags. 30. mars 2007. Fram kom að áætluð greiðslugeta með skuldum væri neikvæð um kr. 28.951. Þá var nettó eignastaða neikvæð um kr. 650.000. Sóknaraðili og maki hans skrifuðu undir greiðslumatið.

Í júní 2009 leituðu lántakarnir, B, sem þá voru að slíta sambúð sinni til bankans vegna framangreinds skuldabréfs. Varnaraðili kveður lántaka hafa reifað þá hugmynd við starfsmenn bankans að A myndi greiða upp helming lánsins og að sóknaraðili myndi gerast meðskuldari lánsins með B. Í kjölfarið myndi varnaraðili leysa D undan veðböndum en lántakar höfðu á þeim tímapunkti samþykkt kautilboð í eignina með þeim fyrirvara að seljendur, lántakarnir, myndu geta greitt upp og flutt áhvílandi veðskuldir. Fjárhæð kaupverðsins skv. kautilboðinu var lægra en áhvílandi veðskuldir á fasteigninni og því kveður varnaraðili ljóst að eignin hefði ekki verið

leyst úr veðböndum nema gegn annarri tryggingu. Í því samhengi hafi sóknaraðili boðist til að gerast meðgreiðandi á eftirstöðvum lánsins.

Þann 9. júlí 2009 var skjalið „Skuldaraskipti og endurskoðun vaxtakjara“ móttekið til þinglýsingar. Samkvæmt beiðni samþykkti FF skuldaraskipti á skuldabréfi nr. X. Tiltekið var að upphaflegt veð skv. skuldabréfinu hefði verið í C og D en núverandi veð væri í fasteigninni að C. Fram kom að fyrri skuldarar voru A og B. Nýir skuldarar voru tilgreindir B og sóknaraðili. Sóknaraðili lýsti því yfir að hann hefði kynnt sér eftirstöðvar skuldarinnar, öll ákvæði skuldabréfsins og að hann undirgengist allar skuldbindingar samkvæmt því. Fyrsti gjalddagi sem nýr skuldari myndi greiða var 1. júní 2009 og féll skuldbinding fyrri skuldara niður frá og með þeim tíma. Á þinglýsta eintaki skuldaraskiptanna skrifaði sóknaraðili undir á línunni: „*Samþykki nýs skuldara B*“. Á því eintaki sem sóknaraðili lagði fram skrifaði sóknaraðili undir á línunni: „*Samþykkur ofangreindu sem þinglýstur eigandi (ef annar en fyrri skuldari)*“.

Þann 9. júlí var skjalið „Veðbandslausn“ móttekið til þinglýsingar. Með því var fasteignin D leyst úr veðböndum.

Sóknaraðili lagði fram útprentun úr heimabanka varðandi skuldabréf nr. X. Samkvæmt gjalddaga 1. október 2012 var sóknaraðili tilgreindur ábyrgðarmaður en B greiðandi. Samkvæmt gjalddaga 1. nóvember 2012 var sóknaraðili tilgreindur meðgreiðandi og B greiðandi.

Sóknaraðili kveður kröfu hans hafa verið hafnað þann 2. júlí 2012.

Sóknaraðili skaut málinu til nefndarinnar með kvörtun dagsettri 23. október 2012.

III.

Umkvörtunarefni.

Sóknaraðili krefst þess að viðurkennt verði að hann sé einungis þinglýstur eigandi veðsins á veðskuldabréfi nr. X en ekki meðskuldari eins og varnaraðili haldi fram.

Sóknaraðili vísar til þess að breyting á umræddu skuldabréfi sem átt hafi sér stað þann 9. júlí 2009 hafi átt að vera þannig að A væri ekki lengur skuldari heldur tæki B við skuldunum einn. Sóknaraðili kveðst hafa talið að hann væri áfram einungis ábyrgðarmaður vegna eftirstöðva lánsins. Komið hafi í ljós fljótlega eftir að B hafi hafið umleitanir um samning til greiðsluadlögunar hjá embætti umboðsmanns skuldara að varnaraðili telji sóknaraðila vera meðskuldara en ekki ábyrgðarmann. Öll samskipti sóknaraðila við varnaraðila hafi verið á þeim forsendum að hann væri ábyrgðarmaður þangað til bankinn hafi einhliða breytt skráningu í heimabanka þann 5. október 2012. Með því að framkvæma skuldaraskipti einhliða hafi varnaraðili gerst brotlegur við ákvæði 36. gr. laga nr. 7/1936 um samningsgerð, umboð og ógilda löggæringa.

IV.

Athugasemdir varnaraðila.

Varnaraðili krefst þess að kröfum sóknaraðila verði hafnað.

Varnaraðili telur ekki vera forsendur fyrir ógildingunni. Bendir varnaraðili á að gögn málsins beri skýrlega með sér að með umræddum skuldaraskiptum hafi sóknaraðili gerst meðskuldari að láninu og það hafi m.a. verið tilgangur

skuldaraskiptanna að gera sóknaraðila að meðskuldara. Verði því að gera ráð fyrir því að með kröfu sinni sé sóknaraðili að kefjast ógildingar á þeim gerningi, en til stuðnings kröfu sinnar vísar sóknaraðili til 36. gr. laga nr. 7/1936 um samningsgerð, umboð og ógilda löggerninga.

Varnaraðili vísar til þess að við úrlausn á því hvort að víkja eigi samningi til hliðar eða breyta með vísan til 36. gr. laga nr. 7/1936 þurfi að taka tillit til efnis samnings, stöðu samningsaðila, atvika við samningsgerðina og atvika sem síðar komu til. Varnaraðili telur enga forsendu vera fyrir því að ógilda meðskuld sóknaraðila, skv. skuldabréfinu á grundvelli 36. gr. laga nr. 7/1936. Máli sínu til stuðnings vísar varnaraðili einnig til þeirrar meginreglu samningaréttar um skuldbindingargildi samninga sem feli það í sér að samninga skuli halda.

Þá bendir varnaraðili á að skjöl vegna skuldaraskiptanna beri skýrlega með sér að sóknaraðili hafi ætlað sér að gerast meðskuldari á láninu með undirritun sinni á skuldaraskiptin á skuldabréfi þann 9. júlí 2009. Bankinn telji að sóknaraðila hafi ekki undir neinum kringumstæðum getað dulist að með undirritun á skuldaraskiptaskjalið væri hann að gerast meðskuldari lánsins. Í skjalinu komi skýrt fram að fyrri skuldarar skuldabréfsins væru lántakar en að nýir skuldarar væru lántaki, B, og sóknaraðili. Til staðfestingar hafi sóknaraðili undirritað í reitinn „Samþykki nýs skuldara B“. Varnaraðili vekur athygli á því að undirritun á því skjali sem sóknaraðili hafi lagt fram beri ekki saman við undirritun sóknaraðila skv. skjali sem varnaraðili leggur fram og hafi verið mótttekið til þinglýsingar þann 9. júlí 2009.

Varnaraðili bendir á að sóknaraðili haldi því fram að hann hafi alltaf verið í þeirri trú að hann væri ekki meðskuldari að umræddu skuldabréfi. Engu að síður hafi hann ritað athugasemdalaust undir skuldaraskiptin sem nýr skuldari og leiki enginn vafi á því að ofangreindum skjölum hafi verið ætlað að gera slíkar breytingar á skuldabréfinu.

Þá telur varnaraðili að það að staða sóknaraðila í netbanka hafi ekki verið uppfærð frá því að vera ábyrgðarmaður í það að vera meðskuldari geti ekki réttlætt ógildingu á skuldaraskiptunum. Fyrirgreind skjöl sýni að skilningur allra aðila hafi verið sá að sóknaraðili væri að gerast meðskuldari lánsins.

Bendir varnaraðili á að þegar skuldaraskiptin hafi farið fram hafi veði í fasteign lántaka verið aflétt og afmáð hafi verið nafn lántaka A af skuldabréfinu sem skuldara. Í þessu hafi falist eftirgjöf af hálfu bankans, þannig að skuldin hafi ekki lengur verið tryggð með veði í fyrirgreindri eign og ekki hafi lengur verið hægt að krefja lántaka, A, um greiðslu á skuldinni. Fyrir þessa eftirgjöf bankans hafi sóknaraðili gengist að því að gerast meðskuldari að umræddri skuld. Verði að telja þessa ráðstöfun og framkvæmd eðlilega miðað við efni bréfsins og starfsemi varnaraðila.

Varnaraðili telur að öllu framangreindu virtu það hvorki getað talist ósanngjarnt né andstætt góðri viðskiptavenju þótt meðskuld sóknaraðila samkvæmt umræddum skuldaraskiptum á skuldabréfinu verði haldið upp á hann. Sé því ekki unnt að ógilda löggerninginn með vísan til 36. gr. laga nr. 7/1936.

Varnaraðili hafnar staðhæfingu sóknaraðila um að „með því að framkvæma skuldaraskiptin einhliða“ hafi bankinn gerst brotlegur við ákvæði 36. gr. laga nr. 7/1936. Skuldaraskiptin hafi verið framkvæmd skv. gagnkvæmum samningi aðila þann 9. júlí 2009 og feli 36. gr. laga nr. 7/1936 í sér heimild til að ógilda löggerninga og geti varnaraðili því ekki hafa gerst brotlegur á þeirri grein. Þá sé því einnig hafnað að samskipti bankans og sóknaraðila hafi verið á þeim forsendum að sóknaraðili væri

einungis ábyrgðarmaður enda hafi sóknaraðili ekki lagt fram nein gögn sem styðji þessa fullyrðingu.

Varnaraðili bendir á að skuldaraskiptin hafi verið framkvæmd í júlí 2009 en sóknaraðili geri fyrst athugasemdir við efni skjalanna rúmlega þremur og hálfu ári eftir undirritun þeirra. Varnaraðili hafi því verið í góðri trú allan þann tíma um skuldaraskiptin og hafi ekki haft tilefni til annars. Í ljósi þess telur varnaraðili að sóknaraðili hafi sýnt af sér slíkt tómlæti með því að aðhafast ekkert frekar til að fá skuldaraskiptin leiðrétt að það eigi eitt og sér að leiða til þess að kröfu hans verði hafnað.

Varnaraðili bendir jafnframt á að sóknaraðili rökstyður kröfu sína ekki á grundvelli þess að um rangar forsendur hafi verið að ræða fyrir því þegar hann hafi gerst meðskuldari að láninu. Í ljósi þess að sóknaraðili haldi því fram að hann hafi ekki talið sig vera að gerast meðskuldara, telur varnaraðili rétt að færa röksemdir fyrir því af hverju rangar forsendur sbr. 32. gr. laga nr. 7/1936 eigi ekki að koma til greina sem ógildingarástæða í máli þessu.

Varnaraðili vísar til þess að í túlkun samninga, sér í lagi fjármunaréttargerninga sé almennt farið eftir hinni svokölluðu traustskenningu. Sú kenning feli það í sér að leggja skuli megináherslu á að leiða í ljós þær hugmyndir eða traust sem með sanngirni megi ætla að löggerningur hafi vakið hjá gagnaðila. Leiði þessi kenning til þess að aðili verði bundinn við löggerning sinn í þeirri mynd og með því efni sem gagnaðili í góðri trú ætlaði eða mátti ætla að miðað skyldi við. Hafi yfirlýsing aðila vakið traust og vonir hjá gagnaðila beri yfirlýsingargjafi ábyrgð á því misræmi sem kunnir að vera á milli vilja hans og trausts gagnaðila. Hafi vilji sóknaraðila, yfirlýsingargjafinn, ekki verið að gerast meðskuldari með skuldaraskiptunum verði að líta til þess að skilningur varnaraðila á þeim löggerningi hafi ekki getað verið annar en sá að sóknaraðili hafi ætlað sér að gerast meðskuldari, sbr. skuldaraskiptaskjal frá 9. júlí 2009.

Vísar varnaraðili til þess að í 32. gr. laga nr. 7/1936 sé kveðið á um að ef löggerningur sem vegna misritunar eða annarra mistaka af hálfu þess er hafi gert hann hafi orðið annars efnis en til hafi verið ætlast, þá skuli hann ekki vera skuldbindandi fyrir þann sem hafi gert hann ef sá sem löggerningnum hafi verið beint til hafi vitað eða mátt vita að mistök hafi átt sér stað. Varnaraðili telur að rangar forsendur eigi í fyrsta lagi ekki við þar sem málsgögn bendi til þess að vilji sóknaraðila hafi verið að gerast meðskuldari og í öðru lagi þá hafi varnaraðili ekki vitað eða mátt vita að mistök hafi átt sér stað, hafi vilji sóknaraðila ekki verið að gerast meðskuldari, enda bendi málsgögn eindregið til þess að sóknaraðili hafi gerst meðskuldari með skuldaraskiptunum. Þá hafi sóknaraðili ekki getað framvísað gögnum sem sýni að bankinn hafi haft ástæðu til að ætla að efni skuldaraskiptanna væri tilkomið vegna mistaka.

Varnaraðili mótmælir því einnig að skráning sóknaraðila á tiltekinn hátt í kerfum bankans geti ein og sér haft áhrif á úrslit þessa máls. Varnaraðili bendir á að skráningin ein og sér geti ekki haft nein réttaráhrif hvorki fyrir varnaraðila né sóknaraðila. Í því samhengi bendir varnaraðili á að skuldabréfið sem sóknaraðili hafi gerst meðskuldari að, sé viðskiptabréf og í samræmi við hinar ólögfestu viðskiptabréfsreglur kröfuréttarins séu það efnisatriði viðskiptabréfsins ein og sér sem gildi í lögskiptum skuldara og kröfuhafa. Þannig eigi bréfið að bera með sér öll réttindi og skyldur beggja aðila. Í tilfelli sóknaraðila beri bréfið skýrlega með sér að hann hafi ætlað að gerast meðskuldari en ekki einskorða aðild sína að því við lánsveðið.

Varnaraðili bendir einnig á í samræmi við viðskiptabréfsreglurnar að mótbárur skuldara skuldabréfsins um tilurð kröfu, s.s. vegna misritunar eða mistaka, teljist veik mótbára í skilningi viðskiptabréfsreglnanna og myndi þ.a.l. glatast við framsal kröfuhafa á viðskiptabréfinu. Í því samhengi myndi sú mótbára skuldans að hann hafi á einum eða öðrum tímapunkti verið fyrir vangá skráður ábyrgðarmaður í stað skuldara í tölvukerfi, ekki halda gildi sínu gagnvart framsalshafa enda sé það ávallt viðskiptabréfið sem ráði skuldarsambandinu.

Að öllu framangreindu virtu telur bankinn að löggerningurinn frá 9. júlí 2009 geti ekki verið talinn óskuldbindandi fyrir varnaraðila.

V.

Niðurstaða.

Ágreiningur aðila lýtur að því hvort sóknaraðili sé meðskuldari að skuldabréfi nr. X, upphaflega útgefnu af B og A.

Samkvæmt skjalinu „Skuldaraskipti og endurskoðun vaxtakjara“, dags. 9. júlí 2009, sem mótttekið var til þinglýsingar samdægurs, gerðist sóknaraðili nýr skuldari framangreinds skuldabréfs og skrifaði undir á línunni „*Samþykki nýs skuldara B*“. Skjalið er skýrt að efni til og sóknaraðila mátti vera ljóst að með undirritun sinni samþykkti hann að takast á hendur að vera skuldari skuldabréfsins, ásamt B. Með undirskrift sinni á skuldaraskiptin skuldbatt sóknaraðili sig samkvæmt skuldabréfinu til efnda skv. því, þ.e. greiðslu þess, sbr. meginreglu samningaréttar um skuldbindingargildi samninga. Verður því að hafna þeirri málsástæðu sóknaraðila að varnaraðili hafi einhliða breytt stöðu hans í meðskuldara. Ekki skiptir í því sambandi máli hvernig skráningu varnaraðila í tölvukerfum bankans var háttað. Í ljósi framangreinds verður kröfu sóknaraðila hafnað.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Kröfu sóknaraðila, M, á hendur varnaraðila, F, er hafnað.

Reykjavík, 28. febrúar 2013.

Haukur Guðmundsson

Geir Arnar Marelsson

Jóhann Tómas Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Guðlaug B. Ólafsdóttir